

Stručni rad

PECS – SUSTAV KOMUNIKACIJE RAZMJENOM SLIKA

Nataša Pihler Brumen, prof. def.
Osnovna škola dr. Ljudevita Pivka, Ptuj

Sažetak

Sustav komunikacije razmjenom slika (PECS) sustav je poučavanja komunikacije. Da bi se razumjela upotreba ovog sustava, potrebno je prvo definirati što je komunikacija. Koncept komunikacije i govor često se zamjenjuje. Međutim, treba napomenuti da je govor samo jedno od sredstava komunikacije kojima se ljudi koriste. Možemo govoriti, ali unatoč tome ne komunicirati. Komunikacija uključuje ponašanje usmjereno na drugu osobu koja zauzvrat pruža neizravnu ili društvenu nagradu, reakciju ili podršku.

Ključne riječi: govor, komunikacija, interakcija, razmjena

1. Što je komunikacija?

Komunikacija je proces razmjene informacija, ideja, osjećaja i misli među ljudima. To je osnovni način na koji ljudi međusobno prenose i razumiju poruke. Komunikacija uključuje upotrebu verbalnih (izraženih riječima) i neverbalnih sredstava za prijenos i primanje poruka. Komunikacija je ključna za uspostavljanje i održavanje međuljudskih odnosa, izražavanje potreba, želja i ideja, rješavanje problema, razmjenu informacija i postizanje zajedničkih ciljeva. Uključuje izgovorenu i pisanu riječ, kao i druge oblike kao što su geste, izrazi lica, govor tijela, ton glasa i pisanje. Osim toga, komunikacija uključuje aktivno slušanje, razumijevanje i prilagođavanje načina komunikacije ovisno o pojedincima, kontekstu i ciljevima komunikacije. Važno je da se ljudi jasno izražavaju, reagiraju na poruke jedni drugih i grade uzajamno razumijevanje. Komunikacija je ključna u svim aspektima života, uključujući osobne odnose, radno okruženje, školu, zdravstvenu skrb i mnoga druga područja. Učinkovita komunikacija ključna je za rješavanje sukoba, uspješnu suradnju i postizanje zajedničkih ciljeva.

2. Što je PECS?

Program PECS kratica je za Picture Exchange Communication System, koji predstavlja sustav komunikacije upotrebom slika. PECS je razvijen kao alternativna i zamjenska metoda komunikacije za osobe s poteškoćama u komunikaciji, osobito one s autizmom ili drugim oblicima govornih ili jezičnih poremećaja. PECS se koristi slikama, simbolima ili ikonama koje osoba fizički razmjenjuje s komunikacijskim partnerom kako bi izrazila svoje potrebe, želje ili ideje. Sustav je osmišljen kako bi promicao razvoj verbalne komunikacije, socijalnih vještina i povećao samopouzdanje pojedinca. PECS se obično koristi u strukturiranim okruženjima kao što su škole, terapijski programi ili kućna okruženja. Proces uključuje postupno učenje i napredovanje kroz nekoliko faza, koje uključuju razmjenu slika, zahtijevanje slika, formiranje rečenica i razvoj spontane govorne komunikacije.

3. Kome je namijenjen?

Program PECS (Picture Exchange Communication System) namijenjen je prvenstveno osobama s poteškoćama u komunikaciji. Glavna ciljna skupina osobe su s autizmom koje imaju poteškoće u razvoju verbalne komunikacije. PECS se također može primjenjivati kod drugih osoba s govornim ili jezičnim poremećajima, kao što su osobe s Downovim sindromom, cerebralnom paralizom, razvojnim jezičnim poremećajima i drugim uvjetima koji utječu na komunikacijske vještine. PECS je osmišljen kako bi omogućio pojedincima koji imaju ograničene ili odsutne govorne vještine da izraze svoje potrebe, želje, osjećaje i ideje putem slikovnih simbola. Omogućava im da uspostave bolju komunikaciju sa svojim okruženjem, uključujući roditelje, terapeute, nastavnike i vršnjake. Program PECS prilagođava se individualnim potrebama i sposobnostima svakog pojedinca, postupno napredujući od jednostavnih razmjena slika do složenijih komunikacijskih vještina kao što su formiranje rečenica i spontana govorna komunikacija.

4. Razine

Program PECS (Picture Exchange Communication System) uključuje nekoliko razina ili faza kroz koje pojedinac napreduje.

Faza 1: Učenje razmjene - U ovoj fazi pojedinac uči kako zamijeniti slikovni simbol za željenu stvar ili aktivnost. Ovo je osnovna faza u kojoj se gradi temelj PECS-a. Pojedinac uči dati sliku komunikacijskom partneru kako bi dobio željenu.

Faza 2: Proširena uporaba - U ovoj fazi proširuje se primjena PECS-a na različite situacije i kontekste. Pojedinac uči koristiti se slikama kako bi izrazio svoje želje, potrebe i osjećaje u različitim okruženjima i komunicirao s različitim ljudima.

Faza 3: Upotreba različitih funkcionalnih komunikacijskih simbola - U ovoj fazi pojedinac uči primjenjivati različite vrste slikovnih simbola koji predstavljaju različite funkcije komunikacije, na primjer: „Želim”, „Ne sviđa mi se”, „Stop” itd. Pojedinac uči izražavati svoje potrebe i osjećaje na specifičniji način.

Faza 4: Konstruiranje rečenica - U ovoj fazi pojedinac uči sastavljati rečenice pomoću slikovnih simbola. Umjesto razmjene pojedine slike za jedan predmet ili aktivnost, pojedinac uči kombinirati slike kako bi formirao rečenice, na primjer: „Želim piti sok”.

Faza 5: Upotreba gramatičkih struktura - U ovoj fazi pojedinac uči upotrebljavati osnovne gramatičke strukture kao što su glagoli, pridjevi, prilozi i sl. za izgradnju složenijih rečenica. Pojedinac uči kombinirati slike i simbole na jezično strukturirani način.

Faza 6: Razvoj neovisne komunikacije - U ovoj fazi pojedinac napreduje prema samostalnoj komunikaciji bez upotrebe slikovnih simbola. Cilj je potaknuti pojedinca na upotrebu verbalne komunikacije bez podrške slika.

5. Zaključak

Važno je razumjeti da se razine programa PECS mogu prilagoditi potrebama i sposobnostima pojedinca. Napredovanje kroz faze individualno je i može se razlikovati od osobe do osobe.

6. Literatura:

[1.] Frost A. L , Bondy S. A.: PECS – The PictureExchange Communication System, Training Manual

[2.] Jurišić D. B.: Komunikacija z izmjenjavo slik – skrajšan prevod

<https://www.avtizem.net/pecs> (20.5.2023)

<https://pecsusa.com/pecs/> (20.5.2023)